

VN/27997/2023
VN/27997/2023-UM-83

15.10.2025

Ulkoministeriön lausunto kansalliseen ruokastrategiaan 2040

Ulkoministeriö kiittää mahdollisuudesta kommentoida kansallista, vuodelle 2040 ulottuvaa ruokajärjestelmäluonnosta. UM pitää arvokkaana tavoitteen asetantaa niin, että Suomi tunnettaisiin jatkossa maailmalla onnellisena ruokamaana.

Ruokavienti tukee kokonaisturvallisuutta Suomessa mm. vahvistamalla kansantaloutta ja luomalla työpaikkoja. Ruokavienti edistää myös kotimaisen elintarviketuotannon kehitystä ja monipuolisuutta. Vientimarkkinoidenkin vuoksi Suomessa ylläpidetään korkeaa laatua ja tuotantokapasiteettia. Kotimaisen ruokatuotannon on pystyttävä vastaamaan myös poikkeusolojen tarpeisiin.

Ruokavienti vahvistaa osaltaan Suomen kansainvälistä asemaa ja kauppasuhteita. Vientiponnistelut auttavat innovoimaan elintarvikealan teknologiaa ja logistiikkaa. Alan kestävyystavoitteet tukevat Suomen valmiuksia sopeutua esimerkiksi ilmastonmuutoksen tai globaalien kriisien aiheuttamiin haasteisiin. Laadukkaat ja kestävät elintarvikkeet vahvistavat Suomen mainetta luotettavana ja vastuullisena toimijana. Ruokaturvallisuus on tärkeä elementti tässä.

Vaikka kansainvälistyminen ja viennin kasvu perustuvat korkeaan jalostusarvoon, ruokateknologioihin ja osaamiseen, on perinteisillä vientituotteilla, kuten laadukkailla maito- ja lihatuotteilla, edelleen keskeinen asema ruokaviennin volyymitavoittelussa. Strategiassa olisikin hyvä huomioida koko biotalouden ketju, jonka osana jo saavutettu asema eläinterveyden ja hyvinvoinnin kansainvälisenä mallimaana tuotaisiin keskeisesti osaksi strategian painopisteitä. Ulkoministeriö esittää myös strategian harmonisointia kansallisen biotalousstrategian ja muiden relevanttien strategioiden ja ohjelmien, ml. kouluruoan kehittämisohjelma, kanssa.

Tulevaisuuden viennin kasvun tulee nojata uusiin teknologioihin ja raaka-aineiden käyttöönottoon. Tämä vaatii kansalliselta ja EU-tason luvitusketjulta saumatonta yhteistyötä innovaattoreiden ja teollisuuden kanssa. EU:n globaali intressi edellyttää uusien ruoka-aineiden testauksen ja hyväksynnän selkeää vauhdittamista, jottei maanosa jää jälkeksi kansainvälisessä arvoketjukilpailussa. EU:n taloudellisen edun mukaista ei ole se, että EU yritysten mahdollisuudet tuotteistaa uusia teknologioita ovat paremmat kolmansilla markkinoilla kuin EU:n alueella. Käytännön ratkaisuja esimerkiksi EFSA:n (EU:n ruokaturvaviraston) ohjeistuksen ja muiden nykyinstrumenttien laajentamisen kautta tulisi hyödyntää maksimaalisesti.

Yritysten kansainvälistymispalveluiden vientiverkoston siirtyessä ulkoministeriöön vuodesta 2026 alkaen eri toimijoiden välinen yhteistyö innovaatioiden maailmalle saattamiseksi on tärkeässä asemassa. Ruokaviennin edistäminen edellyttää tiivistä vuorovaikutusta elintarvikealan yritysten

kanssa, jotta strategiset toimenpiteet vastaavat kansainvälistymistä tavoittelevien toimijoiden tarpeisiin. Rakenteet onnistuneelle viennille on luotu kansallisen ruokavientiohjelman kautta ja onkin tärkeää huolehtia näiden rakenteiden pysyvyydestä ja jatkuvuudesta myös vuoden 2027 jälkeen. Ulkoministeriö on sitoutunut yhdessä sovittujen vientitoimenpiteiden edistämiseen myös Team Finland -työn kautta.

Ulkoministeriö pitää keskeisenä ruokabrändin kirkastamista ja yhteistyö kansallisten toimijoiden kesken on tässä työssä keskeistä. Brändityössä kannattaa hyödyntää paitsi ilmeisiä kansallisia vahvuuksia, kuten vuodenaikojen vaikutusta ruuan makuun, puhtautta ja kasvipohjoisuutta, myös nykyisten eläinperäisten tuotteiden vahvuuksia. Samalla elintarvikealan vientiyrityksiä pyritään osallistamaan maakuvatyöhön ja kannustamaan käyttämään Suomen vahvaa maakuvaa kansainvälistymisessään. Kun yritykset otetaan mukaan jo työn varhaisessa vaiheessa, ne voivat sovittaa kansainvälistymisstrategiansa yhdessä tunnistettujen viestinnällisten ja sisällöllisten elementtien mukaisesti, mikä parantaa kaupallistamisen edellytyksiä ja vahvistaa elintarvikealan kilpailukykyä. Elintarvikeketjun arvon nostaminen edellyttää vahvaa brändiä, ja suomalaisen ruokakulttuurin tunnettuuden lisäämistä. Tätä edesauttaa Suomen edustustojen tekemä työ suomalaisen ruokakulttuurin eteen omissa edustustarjoiluissaan sekä Suomen kaupunkien tekemät ruokamatkailun edistämistoimet.

Suomi johtaa yhdessä Maailman ruokaohjelman WFP:n, Ranskan ja Brasilian kanssa kansainvälistä kouluruokakoalitiota. Koalition tavoitteena on saada maailman maat mukaan tarjoamaan koululaisille kouluateria päivittäin. Tärkeä osa kouluruoan merkitystä on myös ruoka- ja terveystasvatus, mikä tulee esille strategialuonnoksessa. Useissa maissa kouluruoan rooli myös paikallisen ruoantuotannon hyödyntämisessä on keskeinen. Suomi on luonut kouluruoan saralla kansainvälistä mainetta ja on hyvä, että myös kouluruokaa ja sen merkitystä esim. terveystasvatuksessa ja terveellisten ruokailutottumusten juurruttamisessa käsitellään strategiassa tavoitteiden asettamisessa. Suomen kouluruokajärjestelmän vahvuudet voisi tuoda kuitenkin selkeämmin ilmi strategiassa.

Suomen maineen hyödyntäminen kouluruokapioneerina ja kouluruokaosaajana brändityössä ja kansainvälisissä yhteyksissä olisi tärkeää. Brändin luominen on pitkäkestoinen ja aikaa vievä, kalliskin investointi, mutta sen avulla kaupallistamisen edellytyksen paranevat, kuten pohjoismaistenkin verrokkien kokemuksista voi havaita. Onnistuneen kansallisen brändin luominen vie kuitenkin vuosia ja tätä tulee huomioida suunnitelman toimeenpanoa budjetoitaessa. Ruokavienti kytkeytyy myös kouluruokaosaamisen vientiin ja yhteistyöhön, mikä tukee edelleen Suomen laajempia kansainvälisiä tavoitteita.

Suomi toimii aktiivisesti luontokatoa estävissä kansainvälisissä järjestöissä ja rahastoissa. Tämän työn hyödyntäminen Suomen kansallisen ruokabrändin rakentamisessa ei ole vähäarvoista. Se tulisi kuitenkin tehdä aiempaa järjestelmällisemmin eri hallinnonalojen ja sidosryhmien osaamista hyödyntäen.

bio- ja kiertotalouslähettiläs

Titta Maja-Luoto

Liitteet -

Jakelu Maa- ja metsätalousministeriö, ruokaosasto

Tiedoksi -